

Årsrapport 2022

Valmyndigheten

Innehåll

1	Årsrapportens disposition	3
2	Om Valmyndigheten.....	3
2.1	Uppdrag	3
2.2	Organisation.....	3
3	Sammanfattning av verksamheten under året	4
4	Val till riksdag, region- och kommunfullmäktige	8
4.1	Valförberedelser.....	8
4.2	Genomförande av valen 2022	11
4.3	Utveckling av nytt IT-stöd	15
4.4	Vägledande ställningstaganden	17
4.5	Stärkt skydd av allmänna val och Nationellt valnätverk	17
4.6	Internationellt besök under valgenomförandet.....	17
4.7	Grafisk profil för valkommunikation.....	18
4.8	Anseendeindex	18
5	Frågor som Valmyndigheten alltid har beredskap för.....	19
5.1	Stöd till kommunala folkomröstningar	19
5.2	Medborgarinitiativ inom Europeiska unionen	19
5.3	Extra val	20
6	Internationella kontakter och internationellt samarbete.....	20
7	Fördelning av totala intäkter och kostnader	20

1 Årsrapportens disposition

Myndigheten ska senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till regeringen om sin verksamhet under det senaste kalenderåret och om kostnaderna för verksamheten. Eventuella förändringar av kostnaderna ska förklaras.

Årsrapporten inleds med ett avsnitt som innehåller allmän information om Valmyndighetens uppdrag och organisation. Därefter följer en sammanfattning av verksamhet under året som redovisas i avsnitt tre. Där beskrivs prestationer och måluppfyllelse. I avsnitt fyra beskrivs de viktigaste aktiviteterna som genomförts under 2022 mer detaljerat. Eftersom 2022 innebar val till riksdag, region- och kommunfullmäktige är det dessa aktiviteter som präglar året och som även präglar avsnitt fyra. Avsnitt fem innehåller en beskrivning av uppdrag som Valmyndigheten alltid har beredskap för. Internationellt samarbete beskrivs i avsnitt sex följt av den kortfattade ekonomiska redovisningen i kapitel sju.

2 Om Valmyndigheten

2.1 Uppdrag

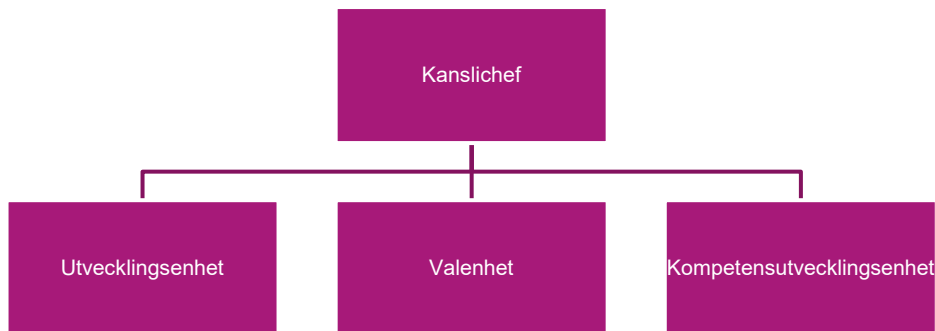
Valmyndigheten ansvarar, enligt förordningen (2007:977) med instruktion för Valmyndigheten, centralt för genomförandet av val och landsomfattande folkomröstningar och ska i övrigt fullgöra de uppgifter som den centrala valmyndigheten har enligt lag eller förordning. Valmyndigheten är nationell kontaktpunkt både för val och för medborgarinitiativ inom EU liksom behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång ((EU) 2018/1724).

Valmyndighetens nämnd har under 2022 beslutat om en uppdaterad strategisk inriktning som ska styra Valmyndighetens arbete under år 2023 - 2027. Inriktningen används i verksamhetsplaneringen för respektive år. Den anger att Valmyndigheten ska vara nav och motor i den svenska valprocessen med väljaren i fokus och driva utveckling ur väljarens perspektiv. Verksamheten ska kännetecknas av öppenhet, pålitlighet och samverkan.

2.2 Organisation

Valmyndigheten leds av en nämnd som under 2022 har haft sex sammanträden. Arbetet utförs av ett kansli och leds av en kanslichef. Vid årsslutet 2022 hade Valmyndighetens kansli 41 anställda varav en tjänstledig. Det är en ökning med 10 personer sedan förra årsskiftet. Av de anställda var 29 kvinnor och 11 män. Ökningen beror på att Valmyndigheten beviljats utökade medel under året för att kunna bedriva ett mer robust valarbete. Antalet årsarbetskrafter var 36 vilket är en ökning med 7 årsarbetskrafter sedan 2021. Den permanenta utökningen av resurser var mycket välkommen och skapar bättre förutsättningar för att arbeta med valens genomförande i fortsättningen.

På grund av utökningen av antalet anställda har Valmyndigheten omorganiserat under året, i syfte att effektivisera verksamheten och öka ledningskapaciteten. Valmyndighetens kansli är från och med 1 juli 2022 indelat i tre enheter, se bild nedan. Valenheten ansvarar för planering och genomförande av de specifika valtillfällena. Utvecklingsenheten ansvarar för den långsiktiga utvecklingen av verksamheten och är kravställare på valadministrationens IT-stöd mot värmyndigheten Skatteverket. Kompetensutvecklingsenheten bildades i syfte att möta valadministrationens behov av utbildning. Bakgrunden var de nya krav som ställs på kvaliteten i Valmyndighetens utbildningar, p.g.a. den nya lagstiftningen som innebär att Valmyndighetens utbildningsmaterial ska användas av valadministrationen.

3 Sammanfattning av verksamheten under året

2022 är ett år som präglats av val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige. Valmyndigheten driftsatte också det nya IT-systemet Valid som utvecklats av värmyndigheten Skatteverket. Genomförandet av valen är en enormt stor prestation som är beroende av intensiv samverkan med länsstyrelser och kommuner. Samverkan med säkerhetsmyndigheter är också en viktig förutsättning.

Nedanstående tabell visar Valmyndighetens slutprestationer under året och sedan 2011. De slutprestationer Valmyndigheten arbetar med skiljer sig åt mellan åren beroende på om det är val och på typ av val.

Tabell 1 Antal avslutade slutprestationer

Slutprestationer, antal avslutade	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Val till riksdag, region- och kommunfullmäktige	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1
Val till Europaparlamentet	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Val till Sametinget	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Nationell folkomröstning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kommunal folkomröstning	4	6	12	-	3	3	4	3	3	7	4
Extra val	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omval	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Medborgarinitiativ	-	1	3	-	-	1	1	2	1	1	3
Summa	4	8	17	1	3	5	7	7	5	7	8

Tabell 2: Valmyndighetens arbetade tid 2013 - 2022 har fördelat sig på verksamhetsområden enligt nedan.

Arbetad tid fördelad på verksamhetsområde	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Förvaltning	13 776	11 045	11 850	12 787	6 510	4 521	7 065	8 406	13912	19 504
Valsystemet	6 577	5 076	8 780	12 455	10 292	5 382	15 991	12 359	10342	10 504
Val och folkomröstningar	15 426	27 499	8 115	3 917	14 012	25 096	22 619	6 979	16158	31 128
Medborgarinitiativ	2 295	1 173	716	144	347	125	195	137	179	214
Nytt IT-stöd						9 667	42 694	64 625	88 250	103 305
Summa timmar	38 074	44 793	29 461	29 303	31 161	44 791	88 564	92 506	128 900	164 155

Tabellen ovan visar att andelen arbetade timmar nedlagda på valarbete (Valsystemet och Val och folkomröstningar) ökat markant under 2022. Det är mycket positivt. De utökade resurserna på Valmyndighetens förvaltningsanslag möjliggör en långsiktig framförhållning i arbetet i förhållande till valen.

Tabellen åskådliggör också hur stor del av de samlade resurserna som har lagts på arbete med IT-systemet. Det återspeglar IT-stödets komplexitet och projektets viktiga prioritering. Valmyndighetens anställda har lagt nästan 70 procent av arbetstiden på det nya IT-stödet och kommer att behöva fortsätta med det även under 2023 och 2024. Det är delvis nytt för Valmyndigheten att arbete med IT-systemet tar mycket tid. Det beror på systemets komplexitet, att det är nytt, att säkerhetsutmaningarna ökat över tid, att Skatteverket som värmyndighet är en stor myndighet med annorlunda arbetssätt och att det finns ett stort behov av nyutveckling av funktionalitet i systemet.

Fattade beslut under året

Under 2022 har totalt 66 (2021: 28 stycken) partibeteckningar registrerats. Av dessa avsåg 36 val till kommunfullmäktige, 13 val till regionfullmäktige och 17 val till riksdagen. Av samtliga registreringar var 60 (2021: 10 stycken) stycken s.k. nyregistreringar, dvs. sådana som inte avsåg ändringar av sedan tidigare registrerade partibeteckningar. De resterande avsåg ändringar av sedan tidigare registrerade partibeteckningar.

Under 2022 har Valmyndigheten fattat beslut om avslag i sju ärenden rörande registrering av partibeteckning. Det inkom två överklaganden mot avslagsbesluten. Valprövningsnämnden återförvisade ett ärende och biföll ett överklagande till Valmyndigheten. Fem ärenden rörande registrering av partibeteckning har avskrivits till följd av att ingivaren har återkallat sin anmälan under handläggningens gång. Sju ärenden har avvisats. Det inkom ett överklagande mot avvisningsbesluten rörande registrering av partibeteckning. Valprövningsnämnden återförvisade ett ärende till Valmyndigheten.

Efter valen 2022 har Valmyndigheten fattat beslut om att avregistrera 59 (2018: 55) partibeteckningar till följd av att partierna inte har anmält kandidater för två ordinarie val i följd till riksdagen, till region- eller kommunfullmäktige. Två av partierna tog mandat i varsitt kommunfullmäktige.

Vidare har Valmyndigheten under 2022 fattat totalt 137 beslut om att registrera uttryckliga anmälningar om deltagande i val. Av dessa avsåg 55 val till kommunfullmäktige, 6 val till regionfullmäktige, 73 val till riksdagen och 3 val till Europaparlamentet. Det inkom inga överklaganden mot dessa beslut.

Under 2022 var det sex partier som återtog sin anmälan om deltagande i antingen ett eller flera val. I val till riksdagen återtogs ingen anmälan, för val till kommunfullmäktige återtogs 10 anmälningar och i val till regionfullmäktige återtogs två anmälningar om deltagande i val.

Valmyndigheten har fattat beslut om avslag i sju ärenden om anmälningar om deltagande i val. Tre av dessa överklagades till Valprövningsnämnden. Ett överklagande bifölls av Valprövningsnämnden och skickades tillbaka till Valmyndigheten för ny prövning, ett avvisades och ett avskrevs. Sju ärenden rörande anmälan om deltagande avskrevs till följd av att ingivarna återkallade sina anmälningar under handläggningens gång. Valmyndigheten avvisade slutligen 14 ärenden på grund av att ingivarna i ärendena inte lämnat in fullständiga anmälningar om deltagande i val. Sju av dessa ärenden överklagades till Valprövningsnämnden. Två av ärendena avskrevs, ett avvisades och fyra avslogs av Valprövningsnämnden.

Valmyndigheten har under året svarat på sex remisser.

Mejl, samtal och nyhetsbrev

Myndighetens telefonväxel tog under året emot 12 191 samtal vilket är betydligt fler än 2021 då det var 2 047 samtal (2020: 995 samtal, 2019: 3 845 samtal, 2018: 17 269 samtal). Under

året besvarade Valmyndigheten, utöver sedvanlig begäran om utlämnande av allmänna handlingar, ett antal inkomna mejl. Till e-postadressen registrator@val.se inkom 7 768 mejl, vilket är en stor ökning (2021: 2 243 mejl, 2020: 1370 mejl, 2019: 1301 mejl och 2018: 7 025 mejl). Volymen för både telefonsamtal och e-post ökar som synes mycket under valår. Telefonsamtalen har dock minskat i volym jämfört med valåret 2018. Det ligger i linje med Valmyndighetens strävan att allmänheten ska få svar på så mycket som möjligt via webbplatsen.

Valmyndigheten har också särskilda funktionsbrevlådor för de största användargrupperna. Till dessa inkom under året e-post enligt nedan:
Från utlandsmyndigheterna: 1 068
Från kommunerna: 5 646
Från länsstyrelserna: 2 799

Under året skickade Valmyndigheten löpande ut nyhetsbrev med information och instruktioner till kommunernas valnämnder, utlandsmyndigheterna och till länsstyrelserna. Totalt skickade Valmyndigheten 40 nyhetsbrev till kommunerna och 35 nyhetsbrev till länsstyrelserna samt 10 till utlandsmyndigheterna.

Tabell 3: Diarieförda ärenden

År	Antal behandlade diarieförda ärenden
2011	189
2012	172
2013	195
2014	339
2015	171
2016	125
2017	281
2018	388
2019	302
2020	154
2021	300
2022	603

Ökningen av antalet diarieförda ärenden visar på den utökade volymen av ärenden hos Valmyndigheten under den senaste 10-årsperioden.

4 Val till riksdag, region- och kommunfullmäktige

Den 11 september 2022 genomfördes val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige. Nedan beskrivs de aktiviteter som Valmyndigheten har genomfört under 2022 med avseende på det specifika valtillfället. Aktiviteterna delas upp i valförberedelser och valgenomförande.

4.1 Valförberedelser

Förberedelser inför ett val till riksdag, region- och kommunfullmäktige pågår under lång tid. Nedan beskrivs det som gjorts under 2022.

Utbildning

Under 2022 slutfördes framtagandet av det utbildningsmaterial för länsstyrelserna, de kommunala valnämnderna och utlandsmyndigheterna som påbörjades under 2021. Under våren/sommaren 2022 färdigställdes och publicerades totalt 25 handledningar, manualer och checklistor med anvisningar om praktiska handgrepp vid genomförandet av val, riktade till kommunernas valnämnder, länsstyrelserna och utlandsmyndigheterna. Valmyndigheten tog därutöver fram två olika utbildningsmaterial för att räkna röster som riktade sig antingen mot länsstyrelserna eller mot kommunernas valnämnder. Som stöd till länsstyrelsen i utbildningen av kommunernas valnämnder och som stöd till kommunerna i utbildning av röstmottagare, publicerades tre powerpointpresentationer. Underlaget för att utbilda röstmottagare innehöll denna gång även praktiska övningar i möblering, bedömning av valsedlar samt avprickning i röstlängden.

Nya utbildningsfilmer togs fram om röstmottagning i röstnings- respektive vallokal och för rösträknare vid den slutliga rösträkningen. I det förstnämnda filmpaketet ingick även kunskapstester för röstmottagare. En nyhet för årets val var filmer i bemötande och säkerhet för röstmottagare. Alla filmer och annat utbildningsmaterial publicerades på den nylanserade webbplatsen Valcentralen, som innehåller samlad information riktad till valadministrationen.

Slutligen genomfördes drygt tio digitala utbildningar samt ett tiotal digitala frågestunder med länsstyrelserna under året. De handlade bl.a. om arbetet med registrering av kandidater och valsedlar, slutlig rösträkning och mandatfördelning, fördjupning i mandatfördelning samt efterträdarsammanräkning. Valmyndigheten deltog även vid 23 utbildningsträffar som länsstyrelserna arrangerade för kommuners valnämnder, majoriteten av tillfällena hölls digitalt.

Kommunikation med partier

Valmyndigheten har inför och under 2022 genomfört en ökad satsning på kommunikation riktad till partierna jämfört med tidigare val. Den har bestått av följande:

- möten med de partier som är representerade i riksdagen både före och efter valen.

- nyhetsbrev vid 6 tillfällen inför valen till samtliga partier. Syftet har varit att informera partierna om nya ställningstaganden och annan användbar information samt viktiga datum för partiernas deltagande.

Valmyndigheten har strävat efter att uppfattas som lättillgängliga, pålitliga och tydliga. Målet är att partierna har ett högt förtroende för Valmyndigheten och det svenska valsystemet, vilket i förlängningen också förväntas påverka väljarnas förtroende.

Efter valet har Valmyndigheten genomfört en enkät till alla partier om bland annat kommunikationen. Cirka 87 procent av partierna som har svarat på enkäten har tagit del av nyhetsbrev, och en stor majoritet av partierna uppfattade informationen som tydlig och användbar.

Kommunikation med allmänheten

På webbplatsen val.se infördes inför valen ett frågeforum där besökarna kunde ställa sina frågor eller söka i andras frågor och svar. Valmyndigheten har ett informationsansvar som innefattar att informera väljarna om när, var och hur de kan rösta. Målen är att alla röstberättigade är informerade om dels att de är röstberättigade och till vilka val de är röstberättigade, dels hur röstning går till och vad som krävs för att avge en röst så att rösten motsvarar den röstandes intention. I det externa kommunikationsarbetet inför valen vände Valmyndigheten sig till allmänheten men spred även riktad information till särskilda målgrupper, däribland röstberättigade med behov av information på annat språk än svenska, röstberättigade med särskilda behov samt svenskar i utlandet. Under början av året färdigställdes informationsmaterialet. För röstberättigade med särskilda behov fanns filmer på teckenspråk, information på olika språk och på punktskrift. Informationsmaterialet publicerades på myndighetens webbplats samt fanns att beställa kostnadsfritt från myndigheten.

Statistik och kriterier

Under året driftsattes olika delar i det nya IT-systemet Valid, i tur och ordning utifrån när det behövdes för att genomföra valen. Det första gällde valkretsar och valdistrikt inför valen. Detta arbete låg till grund för framtagningen av statistik per den 1 mars över antalet röstberättigade och utifrån denna statistik fattade Valmyndigheten beslut om fördelningen av fasta mandat mellan riksdagsvalkretsarna. Valmyndigheten beslutade om ett antal kriterier utifrån vilka myndigheten senare fattade beslut om rapportpartier (de partier vars valresultat särredovisas redan på valkvällen).

Utlandsröstning mm

Efter samråd med Utrikesdepartementet beslutades vilka utlandsmyndigheter som skulle anordna röstmottagning. Valmyndigheten producerade en handledning för röstmottagning hos utlandsmyndigheter samt en affisch om att förtidsrösta i

utlandet. Utrikesdepartementet tog fram en interaktiv webbutbildning för röstmottagare utifrån Valmyndighetens handledning. Valmyndigheten bidrog med textinnehåll, bilder och frågor till kunskapstest samt gjorde en kvalitetsgranskning av faktainnehållet i utbildningen.

Valmyndigheten betalade i slutet av mars ut statsbidrag för förtidsröstning om totalt 293 899 849 kr till landets kommuner, som ersättning för förtidsröstningen.

Valmaterial

Inför genomförandet av valen beställde landets samtliga 290 kommuner och 21 länsstyrelser valmaterial från Valmyndigheten. Valmaterial skickades även till utlandsmyndigheterna, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (för genomförande av skolvalet) samt till partier enligt beställning. Det material som fanns tillgängligt för beställning för valadministrationen bestod av drygt 50 olika produkter att använda vid röstmottagning och röstning, exempelvis valkuvert, valsedlar, säkerhetspåsar samt bud- och brevröstningsmateriel. Nya produkter för i år var västar och nyckelband för röstmottagare. Dessutom reviderades ett antal befintliga produkter, däribland säkerhetspåsar. Valkuvert och valsedlar utgjorde den största mängden material som myndigheten tillhandahöll.

Antalet valkuvert, fönsterkuvert för förtidsröstning samt bud- och brevröstningssatser har ökat jämfört med tidigare val. Detta beror till stor del på att antalet väljare som väljer att förtidsrösta ökar. Ökningen av budröstningssatser och ytterkuvert för budröst är en följd av den förhöjda pandemiberedskapen.

I tabellen nedan redovisas ovan nämnda produkter och totalt antal beställda av respektive sort vid valen 2022 och 2018.

Produkt	Antal beställda 2018	Antal beställda 2022
Fönsterkuvert för förtidsröstning	3 675 000	4 405 000
Brevröstningssatser	23 000	44 000
Budröstningssatser	121 000	168 000
Ytterkuvert för budröst	86 000	173 000

Det producerades totalt 200 000 brevröstningssatser, varav 70 000 skickades till utlandet och 44 000 distribuerades inrikes. Därutöver skickade Valmyndigheten ut 165 000 utlandsröstkort som inkluderade brevröstningsmaterial för att rösta i riksdagsvalet.

2022 beställdes 29,2 miljoner valkuvert att jämföra med 2018 års val då det beställdes 24,7 miljoner. Ökningen kan delvis förklaras genom ett produktionsfel, vilket resulterade i att flera kommuner lade tillägsbeställningar

Valmyndigheten svarade under året kontinuerligt på frågor från partier och gav stöd till länsstyrelserna i deras arbete rörande valsedelsbeställningar. Valmyndigheten hade dessutom

löpande kontakt med de upphandlade tryckerier som tryckte och distribuerade valsedlarna. Tryckning och distribution löpte i huvudsak enligt förväntan.

4.2 Genomförande av valen 2022

Utskick av röstkort och röstlängder

I juli månad skickades utlandsröstkort och brevröstningsmateriel till 165 518 svenska medborgare som utvandrat.

30 dagar innan valdagen sammanställdes röstlängdsfiler utifrån uppgifter i folkbokföringen. Filerna sändes till upphandlade tryckerier och de färdigtryckta röstlängderna distribuerades till kommunerna runt om i landet.

Efter att röstlängden fastställts lördagen den 12 augusti skickades 8 356 622 (2018: 8 012 243) röstkort ut till alla röstberättigade i valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige som var folkbokförda i Sverige. Samtliga röstkort trycktes enligt tidplan och var i stort sett utdelade senast den 19 augusti som planerat. Mycket noggranna förberedelser ledde till att tryck och distribution av röstkort fungerade felfritt och utan större incidenter, för första valet på länge.

Röstmottagning

Röstmottagning anordnades vid 264 utlandsmyndigheter, vilket var en ökning i förhållande till 2018 då 248 utlandsmyndigheter anordnade röstmottagning. Utöver de utlandsmyndigheter som anordnade röstmottagning tillhandahöll ytterligare 72 utlandsmyndigheter brevröstningsmaterial för att väljare på egen hand skulle kunna posta sin röst till Sverige. Valmyndigheten mottog ca 41 000 röster från utlandsmyndigheterna.

Valmyndigheten tar i samband med val emot försändelser med förtidsröster från utlandsmyndigheternas röstmottagning och även brevröster direkt från väljare. Om en väljare inkluderat sitt röstkort som adressbärare i omslagskuvertet för brevröst passerar rösten aldrig Valmyndigheten utan skickas direkt till valnämnden i den kommun väljaren finns upptagen i röstlängden. Har väljaren inte inkluderat ett röstkort skickas brevrösten till Valmyndigheten som förser den mottagna brevrösten med län, kommun, valdistrikt och väljarens nummer i röstlängden. Därefter sorteras och skickas väljarnas brevröster till valnämnderna i de kommuner där väljarna finns upptagna i röstlängden.

I likhet med tidigare val gav regeringen uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), att i samarbete med Valmyndigheten och Skolverket genomföra skolval. Samarbetet med MUCF fungerade mycket bra. I valet till riksdagen deltog 1 604 skolor och 500 615 elever. Valdeltagandet var 77,9 %. Valmyndigheten tillhandahöll för genomförandet av detta val nästan 5,9 miljoner valsedlar och 682 000 valkuvert.

Kommunikationsinsatser

Valmyndigheten har en permanent presstjänst sedan 2018 tack vare värmyndighetslösningen med Skatteverket. Presstjänsten skalas upp och ned i volym och tillgänglighet beroende på period och behov. Veckorna närmast inför, under och direkt efter valen 2022 har presstjänsten varit tillgänglig dygnet runt och bemannats av flera pressekreterare.

Intresset från media för Valmyndigheten och genomförandet av 2022 års val har varit stort. Cirka 1 490 frågor har inkommit till och hanterats av myndighetens presstjänst under perioden den 12 augusti-26 september, vilket är något fler än under motsvarande period vid 2018 års val. Under de två mest intensiva veckorna, den 5-18 september, hanterades cirka 930 ärenden av presstjänsten. Av dessa inkom närmare 200 dagen efter valdagen.

Valmyndigheten har under ovan nämnda period fått flest frågor om valresultat och mandatfördelning, rösträkningsprocessen och resultatredovisningen. Det har också varit ett stort intresse kring statistik för förtidsröstningen, antal röstberättigade och valdeltagande. Presstjänsten har fått många frågor om röstmottagningen och hur val går till, betydligt fler än vid 2018 års val. Ökningen beror sannolikt på köerna som uppstod vid en del förtidsröstnings- och vallokaler under valhelgen och som genererade många frågor till vår presstjänst. Presstjänsten har också fått många frågor om partier och kandidater och frågor kopplade till valsäkerhet och inrapporterade incidenter från valadministrationen.

22 augusti, ett par dagar före förtidsröstningen började, anordnades ett digitalt presseminarium om valen 2022. På presseminariet berättade Valmyndighetens kanslichef om nyheter i årets val, myndighetens säkerhetsarbete, vanliga missförstånd och viktiga datum.

Liksom tidigare val genomförde Valmyndigheten en riksomfattande informationskampanj i tv, radio, dagspress, fackpress, internet och utomhus för att informera väljarna om när, var och hur de kunde rösta. Kampanjperioden pågick i fyra veckor innan valdagen.

Valmyndigheten har använt sig av de sociala medierna Facebook och Instagram inför, under och efter valen. Syftet har varit att hjälpa, informera och höja målgruppernas kunskap om det svenska valsystemet samt om när, var och hur man röstar. Facebook och Instagram har båda fungerat som kanaler för planerad kommunikation i form av inlägg med text, bilder, grafik och filmer. Innehållet som Valmyndigheten har publicerat har fokuserat på grundläggande information om valsystemet och röstningsprocessen samt information om när, var och hur man röstar. Eftersom val och att rösta är något som görs sällan har innehållet strävat efter att vara pedagogiskt och enkelt att ta till sig.

Valmyndigheten har publicerat innehåll i kanalerna mellan den 2 maj och den 7 oktober. Under den perioden publicerade Valmyndigheten 97 inlägg på Facebook, 95 inlägg och åtta quiz på Instagram samt 35 annonser eller sponsrade inlägg.

Valmyndighetens innehåll på Facebook visades för strax under sex miljoner personer under perioden. På Instagram visades Valmyndighetens innehåll för drygt 4,1 miljoner unika konton. Valmyndighetens annonser och sponsrade inlägg visades på en skärm drygt 35 miljoner gånger.

För att kunna möta det behov av kontakt som de röstberättigade har tiden före, under och efter val upphandlar Valmyndigheten inför varje val ett externt callcenter, den så kallade Valupplysningen. Valupplysningen har som huvuduppgift att svara på frågor och hjälpa personer att beställa dubblettröstkort, bud- och brevröstningskit.

Valupplysningen tog emot frågor på Valmyndighetens 020-nummer, via frågeforum och via sociala medier mellan maj och oktober. Personalen på Valupplysningen utbildades av myndighetens personal och instruerades om att vidarebefordra alla frågor av mer komplicerad karaktär till Valmyndigheten. När Valupplysningen hade öppet (inkl. på kvällar och helger) fanns alltid personal på plats på Valmyndigheten för att ta emot samtal i ”andra linjen”. I samband med valen besvarade Valupplysningen 37 911 telefonsamtal (2018: 48 878). Anledningen till den stora minskningen mellan 2018 och 2022 i antalet inkomna samtal tros bero på att väljare i högre utsträckning söker och hittar svar på sina frågor på Valmyndighetens webbplats, vilket är en förflyttning som Valmyndigheten arbetat aktivt för och bedömer som positiv. Valupplysningen besvarade också 3 299 frågor på frågeforum och bemötte 5 109 kommentarer på sociala medier.

Rösträkning

Den preliminära rösträkningen sköts av kommunerna, dels på valnatten, dels på onsdagen och i förekommande fall även torsdagen efter valdagen. Länsstyrelserna ansvarar för den slutliga rösträkningen. Arbetet med den slutliga rösträkningen påbörjades på måndagen efter valdagen. Alla räknade röster registrerades i det gemensamma it-stödet som Valmyndigheten tillhandahåller. Både kommuner och länsstyrelser kontaktade Valmyndigheten under rösträkningen för hjälp och stöd.

Resultatet av den preliminära rösträkningen i valdistrikten rapporterades på valnatten till länsstyrelserna som registrerade det i det gemensamma it-stödet Valid. Den preliminära rösträkningen, valnämndernas preliminära rösträkning på onsdagen efter valdagen och den slutliga rösträkningen gällande resultatet av valen till riksdagen, region- och kommunfullmäktige kunde följas i realtid på Valmyndighetens webbplats.

Den sist rapporterade länsstyrelsen slutförde sin räkning av röster till riksdagsvalet lördagen den 17 september. Valmyndighetens nämnd fastställde valresultatet sent på kvällen den 17 september. Efter att länsstyrelserna räknat färdigt samtliga röster till riksdagsvalet vidtog den slutliga räkningen av röster till valen till kommun- och regionfullmäktige. Den 30 september var det sista valet färdigräknat.

Cyberangrepp mot Valmyndighetens IT-miljö

Under valkvällen och natten utsattes webbplatsen val.se kontinuerligt för cyberangrepp. Dessa fick ingen effekt för besökarna utan valresultatet kunde kontinuerligt följas på val.se.

Projektet för att etablera och stärka ett Nationellt valnätverk, som finansierades av Europeiska unionens program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (2014–2020), har etablerat och utbildat ett Nationellt valnätverk bestående av Myndigheten för psykologiskt försvar, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och länsstyrelserna. Inför valen 2022 genomförde Nationellt valnätverk tre scenariobaserade övningar och deltog även på en övning som organiserades av Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC). Under valperioden etablerade valnätverket en löpande daglig samverkan för att stärka den gemensamma lägesbilden och möjliggöra gemensam hantering av uppkomna händelser och behov.

Skatteverket ansvarar för driften av Valmyndighetens IT-system. Valmyndigheten och Skatteverket mottog ett betydande stöd från de samverkande myndigheterna i valnätverket såväl som från NCSC (Nationellt Centrum för Cybersäkerhet) och Försvarsmakten i samband med hanteringen av de cyberangrepp som riktades mot Valmyndighetens webbplats och IT-stöd under valperioden. Samverkande myndigheter tillhandhöll stöd till Valmyndigheten och Skatteverket med resurser för att analysera händelserna, vidta motåtgärder och vidmakthålla cyberförsvarsförmåga över tid. Samverkan och möjligheten att ta och ge stöd var en direkt konsekvens av de förberedelser som genomförts inom ramen för det nationella valnätverket. Myndighetsgemensamma förberedelser möjliggjorde att samverkan fungerade väl och valet kunde genomföras utan några avbrott.

Punktskriftsmaterial

Inför varje val tar Valmyndigheten fram material för personer med synnedsättning som läser punktskrift som en hjälp när de ska rösta. Materialet består av valsedlar i kuvert med punktskrift på kuvertet, dels partivalsedlar i de tre valen för de partier som har fått minst en procent i något av de två senaste valen och dels blanka valsedlar. Totalt är det 30 kuvert samt ett informationsblad i materialet. Vid årets val kunde detta material beställas på Valmyndighetens webbplats eller via Valupplysningen.

Två dagar före valdagen, på fredagen, uppmärksammas Valmyndigheten, via frågor till presstjänsten, på att ett fåtal väljare rapporterat fel i materialet till Synskadades Riksförbund, SRF, som hade gått ut med ett pressmeddelande om felet. Valmyndigheten tog kontakt med SRF som bekräftade att ett fåtal personer hade hört av sig till dem efter att personerna upptäckt fel i punktskriftsmaterialet.

Dagen innan valdagen, på lördagen, gjorde Valmyndigheten stickprov i det material som fanns kvar på myndigheten och hittade fel i materialet vilket ledde till en större genomgång av materialet för att identifiera omfattningen. I den större genomgången upptäcktes ganska snart att ett fel var tydligt återkommande. I de 288 punktskriftsmaterial som fanns kvar identifierades 254 punktskriftskuvert för Miljöpartiet för val till kommunfullmäktige. Bland dessa 254 identifierade punktskriftskuvert för Miljöpartiet för val till kommunfullmäktige

innehöll 50 fel valsedel, nämligen en för Kristdemokraterna. Detta medför att 19,6 procent av de kvarvarande punktskriftskuverten för Miljöpartiet för val till kommunfullmäktige innehöll fel valsedel.

Valmyndigheten bedömer felet som mycket allvarligt och det har fått konsekvenser för väljare med synnedsättning, vilka redan är en väljargrupp med stora utmaningar vid röstningen. Under hösten 2022 hade Valmyndigheten ett möte med Synskadades Riksförbund och diskuterade det inträffade och hur man kan samarbeta framöver.

Uppföljningsenkäter

I likhet med tidigare valår efterfrågade Valmyndigheten synpunkter på genomförandet från samtliga valnämnder, länsstyrelser, partier och utlandsmyndigheter efter respektive valtillfälle. Synpunkterna inhämtades genom utvärderingsenkäter. Ett antal förbättringsförslag framfördes. En betydande del av synpunkterna från valadministrationen i enkäterna handlar om att informationen från Valmyndigheten ibland har varit överflödigt, ibland för sen, otydlig eller svår att hitta.

Många svarande tog också upp behovet av att förändra nuvarande valsedelsystem. En central fråga var också användningen av det nya valdatasystemet Valid som hade varit en utmaning för många av de tillfrågade. Valmyndigheten inhämtade även vissa statistikuppgifter från kommuner och länsstyrelser, t.ex. antal röstmottagare som förordnades i kommunerna, hur många som fullföljde sitt uppdrag, hur många som förordnades som reserv och antal sena brevröster.

Inför valen deltog Valmyndigheten på konferenser som arrangerades av Sveriges kommuner och regioner och även på de utbildningar som länsstyrelser hade för valnämnder. Under andra halvan av 2022 och i början av 2023 genomfördes olika uppföljnings- och utvärderingsinsatser med länsstyrelser, kommuner, partier och Utrikesdepartementet för att bland annat diskutera förbättringsbehov av utbildningsmaterial, nyhetsbrev och IT-stödet Valid men också andra frågor relaterat till valarbetet.

En del av de inhämtade synpunkterna återspeglas i den erfarenhetsrapport som Valmyndigheten enligt regleringsbrev ska överlämna till regeringen senast den 1 mars 2023. I rapporten redovisar Valmyndigheten bl.a. sina erfarenheter och bedömningar gällande behov av förändringar av lagändringar inför kommande val.

4.3 Utveckling av nytt IT-stöd

Valmyndigheten driftsatte inför de allmänna valen 2022 ett nytt IT-stöd för valadministrationen, Valid. Det har utvecklats under flera års tid tillsammans med Skatteverket, som är värmyndighet för Valmyndigheten.

IT-stödet har ersatt det gamla valdatasystemet. I egenskap av värmyndighet för Valmyndigheten har Skatteverket haft uppdraget att ta fram ett nytt IT-stöd för valadministrationen som skulle användas första gången vid valen till riksdagen, region- och kommunfullmäktige 2022. Syftet med förändringen var att åstadkomma en modernisering med ett bredare användningsområde samt ökad säkerhet.

För att hinna färdigställa IT-stödet har utvecklingstakten varit hög. IT-stödet har använts i förberedelsearbetet inför detta val. Det togs i bruk första gången i december 2020 och har utvecklats kontinuerligt sedan dess och det kommer att fortsätta att utvecklas för framtida behov.

De största utmaningarna med förändringen är att det genomgående ställs extremt höga krav på säkerhet. Vidare har vårt tidigare IT-stöd behövt fungera parallellt med att det nya utvecklats. Valdatasystemet har dock inte använts i samband med genomförandet av valen 2022, utan då har det nya IT-stödet Valid använts. Parallellt med utvecklingen av det nya systemet har det gamla systemet avvecklats.

IT-stödet används bland annat av:

- partier för att beställa valsedlar
- tryckerier för att ta emot beställningar
- kommuner och utlandsmyndigheter för att skriva ut röstkort
- kommuner och länsstyrelser för att rapportera det preliminära och slutliga valresultatet.
- kommuner och länsstyrelser för att upprätta valgeografin.

Totalt antal användare i Valid under 2022 var 8 628 stycken. Av dessa var 525 stycken hemmahörande på utlandsmyndigheterna och 752 på länsstyrelserna, användare från partierna ca 1 000 och från kommunerna drygt 6 000 personer. Resterande användare kommer från Valmyndigheten, Skatteverket samt i några fall leverantörer.

Inför och efter de allmänna valen 2022 har ett större antal fel uppstått på grund av den tidspressade utvecklingen av Valmyndighetens nya IT-stöd. Felen har bland annat orsakat problem med valsedelsbeställningar och kandidatanmälningar, fel i uttag av röstlängden för ett antal utvandrade medborgare, fel i beställningar av röstningsmaterial, fördröjning i inrapporteringen av röster och flera beslut om rättelser i beslutsprotokoll. Samtliga fel har åtgärdats när de upptäckts och har inte fått några större konsekvenser på valgenomförandet. Dock har de gjort valarbetet mer ansträngt än normalt för samtliga aktörer som arbetar i IT-systemet.

Positivt är att det nu finns ett modernare, säkrare och flexiblere nytt IT-system på plats och att det har fungerat att genomföra valen 2022 med. De prioriteringar som gjordes under utvecklingen och som var nödvändiga föll väl ut. Systemet har en god potential till utveckling och skapar goda förutsättningar för valarbetet framöver.

4.4 Vägledande ställningstaganden

Under 2020 inledde Valmyndigheten ett strukturerat och offensivt arbete med en ny typ av dokument som kallas vägledande ställningstaganden. Vägledande ställningstaganden skapar förutsättningar för en tydligare och mer likartad hantering av frågor inom valadministrationen. Valmyndigheten tar fram ställningstaganden för frågor där det finns ett behov av en likartad hantering eller där rättsläget är diffust. De innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor. Ställningstagandena beslutas av Valmyndighetens nämnd. De ska vara styrande för Valmyndigheten och vägledande för övriga valadministrationen.

Under 2022 har Valmyndigheten tagit fram sju nya vägledande ställningstaganden om:

- besök, fotografering och filmande på röstmottagningsställe och vid rösträkning,
- felaktig avprickning och väljare som nekas att rösta,
- krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare med flera,
- namnvalsedlar som är tryckta för annan riksdagsvalkrets än den väljaren tillhör,
- rättelse i beslut om valresultat,
- valsedlar och valsedelsbeställningar och
- återkallelse och upphävande av beslut.

Härutöver har Valmyndigheten under 2022 uppdaterat ytterligare sex tidigare beslutade vägledande ställningstaganden. Det innebär att Valmyndigheten nu har sjutton beslutade vägledande ställningstaganden.

4.5 Stärkt skydd av allmänna val och Nationellt valnätverk

Valmyndigheten avslutade under 2022 två externt finansierade projekt för att stärka skyddet av genomförandet av allmänna val. Projekten finansierades dels av MSB och anslag 2:4 Krisberedskap, dels av Europeiska unionens program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap (2014–2020).

Valmyndigheten bedömer att båda projekten har fallit väl ut och stärkt skyddet av valgenomförandet. I Valmyndighetens erfarenhetsrapport efter valen 2022 beskrivs projekten och valgenomförandet mer detaljerat.

På grund av att Valmyndigheten inte har fått uppdrag eller finansiering avseende valsäkerhet för 2023 så prioriterades arbetet ned under slutet av 2022 i avvaktan på fortsatt inriktning från regeringen.

4.6 Internationellt besök under valgenomförandet

Den 10 - 12 september 2022 välkomnade Valmyndigheten 62 internationella gäster från 13 olika länders valmyndigheter – Estland, Finland, Färöarna, Kanada, Lettland, Montenegro, Nigeria, Norge, Rumänien, Storbritannien, Sydafrika, USA och Åland, som kom för att studera valgenomförandet i Sverige.

Det var ett ambitiöst program som inkluderade både föreläsningar, workshops samt studiebesök. Gästerna fick bland annat lära sig mer om det svenska valsystemet och de utmaningar vi står inför. De fick besöka Valprövningsnämnden, Riksdagen, Stockholms stad, Länsstyrelsen Stockholm, Valmyndigheten, vallokaler med mera.

4.7 Grafisk profil för valkommunikation

Valmyndigheten har tagit fram en grafisk profil som valadministrationen kan använda sig av i kommunikation med de röstberättigade. Syftet är att bidra till en sammanhållen visuell kommunikation kring val och skapa igenkänning hos de röstberättigade i information som handlar om valens genomförande. Information om den grafiska profilen och mallar för nedladdning finns lättillgängligt på webbplatsen valcentralen.val.se som riktar sig till valadministrationen. Användningen av den grafiska profilen är frivillig och ska ses som stöd och guidning för valadministrationen.

En sammantagen uppföljning av i vilken omfattning som valadministrationen har använt den grafiska profilen och mallarna saknas. Dock uppgår antalet sidvisningar på webbsidan för den grafiska profilen till drygt 7 000. Nedladdningar av olika mallar och designelement har varierat mellan ca 500 och 800 beroende på typ. Valmyndigheten har också fått ta del av visuella exempel på hur olika kommuner har använt sig av mallarna för sin utformning av annonser i print och sociala medier, skyltar och hänvisningar.

4.8 Anseendeindex

Kantar Sifos årliga mätning av svenska myndigheters anseende visar att allmänheten har ett fortsatt mycket stort förtroende för Valmyndigheten och anseendet ligger långt över genomsnittet för svenska myndigheter. Med 65 i anseendeindex hamnar Valmyndigheten i år på en andraplats, långt över genomsnittet för svenska myndigheter. Ett anseendeindex på 50 eller högre anses vara högt för myndigheter, enligt Kantar Sifo. De svarande har bedömt myndigheternas anseende genom att besvara frågor inom fem olika områden: Övergripande värdering, Personligt intryck, Lita på, Kvalitet i myndighetens tjänster och myndighetsutövning samt Framgång.

5 Frågor som Valmyndigheten alltid har beredskap för

5.1 Stöd till kommunala folkomröstningar

En kommun eller en region kan besluta om att hålla en kommunal folkomröstning. En sådan kan genomföras antingen i samband med ett val eller vid en annan tidpunkt. Genomförande av en kommunal folkomröstning regleras genom bestämmelser i lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Valmyndighetens ansvar vid kommunala folkomröstningar är begränsat till att tillhandahålla uppgifter för framställning av röstlängder och röstkort. En kommun ska samråda med Valmyndigheten om datum för folkomröstning.

Under 2022 har fyra kommuner genomfört kommunala folkomröstningar: Haparanda, Trelleborg, Halmstad och Söderhamn, varav de tre sistnämnda genomförde sin folkomröstning under valdagen den 11 september.

Tabell 4: Genomförda kommunala folkomröstningar 2011–2022

År	Antal
2011	1
2012	4
2013	6
2014	12
2015	0
2016	3
2017	3
2018	4
2019	3
2020	3*
2021	7*
2022	4

*en justering av siffran har gjorts då den i tidigare rapport varit felaktig

5.2 Medborgarinitiativ inom Europeiska unionen

Valmyndigheten är nationell kontaktpunkt och behörig myndighet för kontroll och intygande av antalet giltiga stödförklaringar enligt förordningen (EU) 2019/788 om det europeiska medborgarinitiativet. Valmyndigheten ska ha beredskap att hantera inkommande initiativ och utfärda intyg till organisatörer inom tre månader. Valmyndigheten har rutiner och ett IT-stöd för att kunna fullgöra uppdraget. Myndigheten deltar i de expertgruppsmöten för medborgarinitiativ som hålls av EU-kommissionen, under 2022 hölls ett sådant möte.

Under 2022 har tre initiativ kontrollerats och myndigheten har utfärdat intyg till organisatörerna av initiativen. För att minska sårbarheten har kompetensöverföring av

kunskaper kring kontroller av medborgarinitiativ genomförts och fler resurser tillsatts för delar av arbetet.

För en förbättrad funktionalitet har en uppdatering av IT-stödet driftsatts under året samt kravställning gjorts för kommande funktioner med anledning av möjlighet att från slutet av 2022 som svensk medborgare skriva under medborgarinitiativ med e-legitimation.

I juni 2022 firades medborgarinitiativets 10-års jubileum i Bryssel med flera aktörer, nationella kontaktpunkter, medborgarinitiativsambassadörer, reportrar med flera inblandade i arbetet med medborgarinitiativ på ett eller annat sätt. Som uppföljning genomförde EU-kommissionen i november även ett seminarium online för att informera om kommunikationsmaterial och samla aktörer som kan sprida information om medborgarinitiativ inom unionen, som en del i ledet att stärka och synliggöra detta verktyg för påverkan inom EU. I sin roll som nationell kontaktpunkt deltog Valmyndigheten i dessa informations- och nätverkstillfällen. Syftet var att ta del av lärdomar från andra nationella kontaktpunkters sätt att arbeta med sitt uppdrag, samt för att få insyn i vad som sker inom arbetet både hos EU-kommissionen och i medlemsländerna.

5.3 Extra val

Under 2022 har inget särskilt arbete bedrivits för att förbereda och upprätthålla beredskapen för extra val, då sannolikheten för ett sådant är låg nära inpå ett ordinarie valtillfälle.

6 Internationella kontakter och internationellt samarbete

Under 2022 har det internationella samarbetet på valområdet kommit igång igen efter att ha varit mindre än normalt under Covid-19-perioden.

Valmyndigheten deltog under hösten i det årligt återkommande mötet arrangerat av Venedigkommissionen för Europarådets valmyndigheter och motsvarande. Mötet genomfördes digitalt och på temat "AI i valgenomförandet".

Under 2022 har fyra möten i EU:s valnätverk genomförts där Valmyndigheten deltagit, tre digitala möten och ett fysiskt sådant.

Personal från Valmyndigheten har under året besökt Canada (Toronto), USA, Danmark och Lettland under deras val i syfte att lära från andra länders valgenomförande.

7 Fördelning av totala intäkter och kostnader

Intäkter och kostnader fördelades år 2022 enligt tabellen nedan. I tabellen nedan finns två kolumner. Den första visar förvaltningsanslaget och till höger sakanslaget, det så kallade valanslaget.

Tabell 5: Intäkter och kostnader 2022

	Utfall	
	Förvaltningsanslaget	Valanslaget
INTÄKTER		
Anvisade budgetmedel	37 000 000	225 840 000
Intäkter av avg o andra ersättningar	206 698	3 059 361
Intäkter av bidrag	4 251	6 206 650
Övriga interna intäkter	-18 750	18 750
Summa intäkter	37 192 199	235 124 760
KOSTNADER		
Lön och löneomkostnader	-31 445 301	-3 930 979
Övriga personalkostnader	-978 077	-374 097
Lokalkostnader	-6 684	-4 311 051
Tjänsteresor	-794 911	-183 767
Konsultkostnader	-114 668	-2 778 948
IT-kostnader	-484 381	-815 547
Kontorskostnader	-650 617	-120 201 179
Övriga kostnader	-339 492	-6 389 777
Avskrivningar	-434	-8 504 742
Räntekostnader	-2 452	-1 224 021
Övriga interna kostnader	-1 879 088	-83 271 575
- varav kostnad/intäkt av tid, anställda	-6 636	-79 691
- varav kostnad/intäkt av tid, konsulter		-27 000
- varav volymtjänstkostnader	-808 136	
- varav övriga interna kostnader	-1 064 316	-83 164 885
Summa kostnader	-36 696 106	-231 985 683
RESULTAT	496 093	3 139 077

Valmyndighetens totala kostnader under 2022 uppgick till 268 681 789 kr (2021: 67 246 389 kr, 2020: 61 720 338 kr, 2019: 136 189 864 kr, 2018: 168 583 276 kr).

Anslagssparandet uppgick till 1 118 tkr på förvaltningsanslaget och 5 793 tkr på valanslaget. Orsaken till anslagssparandet på förvaltningsanslaget är rekrytering sent på året, p.g.a. sena besked om medel 2022.

Anslagssparandet på valanslaget härrör sig till arbetet med det nya IT-stödet för valadministrationen, där andelen lånefinansiering varit högre än budgeterat p.g.a.

beslut från Skatteverket. Anslagssparandet är dock inte lika mycket som prognostiserats i tidigare budgetunderlag på grund av att i oktober genomfördes en ändring av Skatteverket då projektet inte längre betraktades som nyutveckling, vilket innebar finansiering till 80% del med lån, utan istället vidareutveckling som till sin helhet finansieras av anslagsmedel.

Den post i tabellen som heter Övriga interna kostnader består av kostnader som kommer från överenskommelsen med värdmyndigheten Skatteverket. Den består av personalkostnader, lokalkostnader, IT-kostnader etc. Under 2020 flyttade Valmyndigheten ihop med Skatteverket och sedan dess ingår alla lokalkostnader för Valmyndighetens kontor i Övriga interna kostnader. I posten lokalkostnader återfinns endast Valmyndighetens lager av valmaterial.